

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Самойленко Г. І.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Самойленко Г. І., Ольвінська Ю. О. Статистичний аналіз інвестиційного клімату в Україні. Розглянуто необхідність всебічного аналізу інвестиційної діяльності. Наведено основні проблеми, з якими стикаються іноземні інвестори. Проаналізовано динаміку обсягу іноземних інвестицій та пріоритетні напрямки інвестування.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, конкурентоспроможність національної економіки.

Самойленко А. И., Ольвинская Ю. О. Статистический анализ инвестиционного климата в Украине. Рассмотрена необходимость всестороннего анализа инвестиционной деятельности. Приведены основные проблемы, с которыми сталкиваются иностранные инвесторы. Проанализирована динамика объема иностранных инвестиций и приоритетные направления инвестирования.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, конкурентоспособность национальной экономики.

Samojlenko A. I., Olvinskaya J. O. Statistical analysis of the investment climate in Ukraine. The necessity of a comprehensive analysis of investment activity. The main problems faced by foreign investors. The dynamics of foreign investment and priority investment areas.

Keywords: investments, investment climate and competitiveness of the national economy.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Самойленко, Г. І. Статистичний аналіз інвестиційного клімату в Україні. [Текст] / Г. І. Самойленко, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 87 – 90.

Розвиток сучасної економіки важко уявити без ефективної інвестиційної діяльності. Залучення інвестицій, забезпечує науково-технологічний прогрес, економічне зростання, створення додаткових та збереження існуючих робочих місць, активізацію підприємницької діяльності. В той же час аналіз статистичних даних показує, що інвестиційна привабливість України досить низька [1]. Для підвищення інвестиційної привабливості національної економіки необхідне створення сприятливого інвестиційного клімату.

Інвестиційна діяльність є об'єктом досліджень багатьох вчених. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності розглядали такі вчені західних країн, як: В. Беренс, І. Хавранек, Д. Гарнер, Д. Норкотта, К. Реджем, С. Хьюс. В українській економічній літературі цю проблему досить глибоко розробляли В. Гесць, Н. Герасимчук, Г. Дзись, І. Лукінов, С. Єрохін та ін.

Незважаючи на ґрунтовне і всебічне висвітлення проблем інвестиційної діяльності в наявній літературі, дана проблематика залишається актуальною. Так як економіка в цілому та її складові динамічно розвиваються, існує об'єктивна необхідність постійного проведення досліджень інвестиційної діяльності та відстеження тенденцій у сфері інвестування в національну економіку, зокрема інвестування за рахунок коштів іноземних інвесторів.

Зараз економіка України нестабільна і потребує суттєвого реформування. Одним з важливих завдань щодо поліпшення стану економіки є залучення інвестицій як внутрішніх, так і зовнішніх. Для цього слід створити сприятливий інвестиційний клімат [2]. Відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування», іноземна інвестиційна діяльність розглядається як послідовна, цілеспрямована діяльність, що полягає в капіталізації об'єктів власності, у формуванні та використанні інвестиційних ресурсів, регулюванні процесів інвестування і міжнародного руху інвестицій та інвестиційних товарів, створенні відповідного інвестиційного клімату і має на меті одержання прибутку або певного соціального ефекту. Незважаючи на створену законодавчу базу, привабливість економічного потенціалу України, а саме: багаті природні ресурси, вигідне географічне положення, наявність кваліфікованих "дешевих" робочих кадрів, надходження іноземних інвестицій в Україну незначні. У порівнянні з країнами Східної Європи, обсяг іноземних інвестицій, які надходять в економіку України, в 3–7 разів менше. Перспективними галузями для інвестування могли б стати сільськогосподарський, туристичний та енергетичний сектори.

У 2012 було проведено опитування інвесторів, що здійснюють свою діяльність в Україні. Всього в опитуванні взяли участь 130 компаній, що здійснюють свою діяльність у 16 регіонах України. Іноземні інвестиції компаній, що взяли участь в опитуванні, походять з таких країн, як Росія, Норвегія, Сербія, Чехія, Білорусь, Литва, Польща, Швейцарія, Швеція, Австрія, Німеччина, Молдова, Канада, США, Франція, Кіпр, Туреччина, Ізраїль, Данія, Болгарія, Нідерланди, Угорщина, Великобританія, Бельгія, Італія, Словаччина, Голландія, Португалія. У ході опитування компаніям пропонувався визначити основні проблемні питання, з якими вони стикаються у своїй роботі в Україні. За результатами обробки відповідей на поставлені питання організатори підготували рейтинг найбільш поширених проблем іноземних інвесторів в Україні. Згідно сформованого рейтингу основною проблемою іноземних інвесторів в Україні є відносини з податковими органами - 22,8% респондентів відзначили це серед своїх проблемних

питань. Друге і третє місце ділять між собою питання перевірок та недосконалого нормативно-правового регулювання. З такими проблемами стикаються у своїй діяльності 14,45% іноземних інвесторів, які взяли участь в опитуванні. Проблеми у сфері земельних питань турбують 11,8% респондентів, відносини з митними органами - 11,03%. Порядком здійснення ліцензійних та дозвільних процедур незадоволені 10,27% опитаних інвесторів, реєстраційних процедур - 9,5%. Крім того, 5,7% респондентів повідомили про наявність «інших» проблемних питань, серед яких відзначалися зокрема рейдерство, високі ціни на сировину і т.д.

В той же час, учасниками опитування були відзначені і певні позитивні аспекти їх діяльності в Україні. Так, найбільше іноземні компанії в Україні цінують наявність кваліфікованої та доступної робочої сили, а також високий потенціал і перспективність ринку.

Україна для іноземних інвесторів є великим і перспективним ринком, але незважаючи на це бізнесмени з побоюванням дивляться у бік нашої країни. Іноземні інвестори виводять гроші з України. Як повідомляє Державна служба статистики, прями іноземні інвестиції у вигляді акціонерного капіталу на 1 жовтня 2014 становили 48520 млн. доларів, проти 56900 млн. доларів у січні. При цьому відтік капіталу зарубіжних інвесторів за десять місяців склав 10,3 млрд. доларів, а вкладено в українську економіку за аналогічний період трохи більше 1,9 млрд. Найбільших втрат зазнав фінансовий сектор.

Причин, м'яко кажучи, стриманого інтересу до нашої країни декілька. Одна з головних - війна на сході України. Турбує бізнесменів і різка девальвація національної валюти. За рік гривня по відношенню до долара подешевшала більш ніж на 60%. Інфляція до кінця 2014 року досягла майже 20%. Також негативним фактором є і відсутність заявлених реформ. І хоча в рейтингу легкості ведення бізнесу Україна показала прогрес, піднявшись на 16 пунктів, зі 112-ї позиції на 96-ту, якихось змін бізнесмени в Україні не відчули.

Але не зважаючи на це, Україна має всі шанси отримати вагому фінансову підтримку від іноземних донорів. Однак для цього керівництву країни необхідно провести ряд серйозних реформ, щоб виключити корупційні схеми, спростити і зменшити податкове навантаження, полегшити процедуру відкриття бізнесу. Важливо також забезпечити належний захист капіталу та покращити інвестиційний клімат країни. Метою інвестиційних програм має стати переорієнтація значних ресурсів на розвиток галузей, що задовольняють споживчі запити населення. При цьому необхідно в перелік пріоритетних напрямків ввести і галузі соціальної інфраструктури. Аналіз також показує, що в даний час інвестиції в основному зосереджуються в сфері основного виробництва. Тому інвестиційна стратегія повинна бути орієнтована на задоволення потреб у розвитку тих галузей, які доповнюють і обслуговують основне виробництво.

Основні напрямки покращення інвестиційного клімату включають:

- створення гнучкої податкової політики (наприклад, це можуть бути податкові пільги для іноземних інвесторів, зменшення митних зборів на імпорт деяких видів товарів);
- стабілізація банківської системи;
- стабілізація політичної ситуації в країні;
- вдосконалення правової бази;
- вдосконалення законодавства щодо боротьби з корупцією;
- скорочення кількості різних дозвільних документів та погоджень у сфері підприємництва.

Вирішення цих соціально-економічних проблем, які є бар'єром для інвесторів, дозволить Україні значно поліпшити інвестиційний клімат і тим самим прискорити темпи економічного зростання, підвищити ділову активність країни і поліпшити добробут населення. Залучення іноземних інвестицій в національну економіку дозволить Україні вийти на новий рівень розвитку, а саме: залучити новітні технології, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності національного виробництва на світових ринках, забезпечити високий рівень якості продукції, знизити рівень безробіття шляхом створення додаткових робочих місць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Український незалежний центр політичних досліджень [Електроний ресурс]. URL: <http://www.ucseps.org/ua> (дата звернення: 10.10.2012)
2. Ольвінська Ю. О. Конкуренентоспроможність національної економіки як фактор інвестиційної привабливості / Ю. О. Ольвінська, О. І. Селезньов // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2004. – Вип. 17. – С. 295-301.
3. Погорєлова Т. В. Авторегресійний аналіз іноземних інвестицій в Україну / Т. В. Погорєлова, А. В. Піскун // Науковий вісник. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2010. - № 16 (117). – С. 145–154.
4. Ольвінська Ю. О. Основні напрями підвищення ефективності функціонування суб'єктів підприємницької діяльності / Ю. О. Ольвінська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013.- №12. – С. 166-171.
5. Ольвінська Ю. О. Ефективність функціонування малих підприємств регіону в сучасних умовах / Ю. О. Ольвінська // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна науково-практична конференція (24-25 квітня 2014). – Одеса, 2014 – С. 28-31.
6. Ольвінська Ю. О. Напрями удосконалення механізму сприяння розвитку суб'єктів малого підприємництва / Ю. О. Ольвінська // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. – Вип. 3. – С. 117–123.